

GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACTIUNEA ȘI ADMINISTRATIUNEA:
BRASOVU, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ZI.

Pe unu anu 12 flor., pe șese luni 6 flor., pe trei luni 3 flor.

România și străinătate:

Pe anu 40 fr., pe șese luni 20 fr., pe trei luni 10 franci.

ANULU XLVIII.

SĂ PRENUMERĂ:

la poște, la librării și pe la dd. corespondenți.

ANUNCIURILE:

O seriă garmondă 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrierile nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrămit.

Nr. 133.

Sâmbătă, 15 (27) Iunie

1885.

Nou abonamentu

la

„Gazeta Transilvaniei.“

Cu 1 Iuliu st. v. 1885 se începe unu nou abonamentu, la care invităm pe toți onorații amici și sprijinitori ai fôiei nôstre.

Prețulu abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria:

pe trei luni 3 fl.

„ șese „ 6 „

„ unu anu 12 „

Pentru România și străinătate:

pe trei luni 10 francoi

„ șese „ 20 „

„ unu anu 40 „

NB. Prețurile acestea le-amu fixatū spre a ușurā abonanților nôstri din România plata abonamentului, fără a mai socoti agiulū.

Rugămū pe domniū abonenți, ca sē binevoiascā a-și reînoui de cu vreme abonamentulū, ca sē nu se intrerupā expedițiunea diarului.

Domniū ce se vorū abonā din nou sē binevoiescā a arēta și posta ultimā.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei.“

Brașovū, 14 (26) Iunie 1885.

Nu e de glumă. Afacerea ajutorului de statū devine din zi în zi mai amenințătoare. Se pare că ministrulū Trefort a aflatū în acēstā fatalā afacere punctulū de sprijinū archimedicū, de care voiesce e se servi spre a scôte din țipini constituțiunea bisericeii române greco-orientale.

În mânia tuturorū declarațiunilorū și hotăririlorū consistoriului și a sinodului archidieceșanū ministrulū de culte și de instrucțiune provocā comunele bisericescē și pe preoții noștri greco-orientali, prin organele administrative, de a se adresā directū la dēnsulū pentru ajutorū.

Ni se împărtășesce copia unei circulare ministeriale, care a tostū publicatā de către notarii de cercū în cele șapte sate vecine, la ordinulū solgăbirēului Henter.

În acēstā cnracteristicā circularā ministrulū aratā cum rogarea consistorului din Sibiu a rēmasū fără de nici unū rezultatū și cum a fostū împuternicitū dēnsulū de a împărți ajutorulū de statū chiar și cu ignorarea autorității bisericescē, conformū statutului dela 15 Decemvre 1883; aratā în fine că 4000 florini se punū la dispozițiunea Metropolitului pentru ca sē-și susținā vēda cu ele, și în prinvința celorlalte 20,000 fl. se avisēzā comunele bisericescē și preoții de a adresā cere-rile lorū directū la ministrulū de culte, până la finea lui Iuliu a. c.

Circulara ministerialā pōrtā data de 4 Maiu a. c. se vede însē din data de 20 Iuniu a memoratului ordinū solgăbirăescū, că numai după ținerea sinodului eștraordinarū au fostū provocate organele administrative de a-o publica prin comune, ca preoții români gr. or. și comunele bisericescē sē alerge cu rugāmintele lorū la ministrulū.

Cunōscemū votulū sinodului eștraordinarū din Sibiu. Elū țice: nu primimū ajutorulū cu condițiunea ca guvernulū sē 'lū împartā, ci numai decā se va da bisericeii. Ministrulū ignorāndū acēstū votū vine acum și țice: Am 20,000 florini de împărțitū, comunele și preoții români gr. or., cari au lipsā de ajutorū, sē se

adreseze directū la mine până la finea lui Iulie a. c.

D-lū Trefort scie prea bine, că nimeni nu pōte sili pe preoții români de a cere și de a primi ajutorū directū dela guvernū. Dér Escelența Sa scie încā și mai multū, scie că preoții trebuie sē asculte de autoritatea supremā bisericescā și decā acēsta țice: nu primimū, atunci și preoții trebuie sē țică: nu primimū, ori cātū de grea le-arū cădea celorū lăcomi acēstā renunțare.

Ce ar țice d. Trefort de acei funcționari ai statului, cari n'ar vrea sē țină contū de hotăririle guvernului și ale dietei? Negreșitū că i-ar timbra de rebeli și ar cere pedepsirea lorū!

Și ôre numai funcționarii bisericeii, cari trebuie sē premērgā în tôte cu esemplulū, sē nu fie datorī a respectā hotăririle autorității supreme bisericescē, a consistorului și a sinodului?

Bine scie ministrulū de culte, ce purtare este prescrișă preotului în biserică, scie că prin neascultarea lui s'ar crea în sînulū numai o stare de anarhiā. De ce invitā elū dér pe preoții români gr. or. de a cere ajutorū directū dela guvernū cu încungiurarea și călcarea voinței autorității bisericescē?

S'ar părea, că d-lū Trefort, care ca ministru de culte este obligatū a luā în scutulū sēu vēda bisericeii și disciplina ei, nu voiesce prin mēsurā amintitā decātū sē punā la probā pe preoții noștri și sē se convingā, decā ei suntū pe deplinū cōncșii de sânta lorū chiāmare și decā sciu sē prețuiescā instituțiunile liberale ale bisericeii.

Dér e mai probabilū — și de acēsta fôrte ne tememū — că ministrulū de culte întiude o cursā periculōsā clerului gr.-or. avēndū tendința ascunsā d'a face o spărtură în organizarea actualā a bisericeii și d'a subminā bazele constituțiunei bisericescē.

Foile guvernului ni-o spunū acum pe față, că constituțiunea bisericeii române gr.-or. este unū ghimpe în ochii celorū dela putere și uuele au începutū a cere chiarū reformarea acesteii constituțiuni.

Preoțiunea nôstrā gr. or. trebuie sē fie dér cu ochii în patru, căci aici se tractēzā nu de 50 sēu de 100 fl. ce-i va primi Stanū sēu Branū ci de ceva mai multū: de viitorulū bisericeii, de pacea și liniștea și de binele credincioșilorū ei.

Care preotū va încarcā cu sciința asupra sufletului sēu pēcatulū d'a fi contribuitū prin nesupunerea lui la dārăpânarea bisericeii și a instituțiunilorū ei? Preotulū sē-și împlineșcā datoriele sale de cetățēnū lealū, dér nu așa ca sē-și uite de a sa sântā misiune, sē-și uite ce dătoresce vēdei, onôrei, ordinei și disciplinei bisericescē!

Circulara memoratā ministerialā s'a publicatū fără îndoelā în tôte comunele române greco-orientale. Ar fi fôrte tristū decā s'ar afla între preoții acestorū comune de aceia, cari, după tôte cele petrecute, sē mai stea la îndoelā că ce sē facā.

Dumnețeu sē le dea puterea sufletēscā ca sē pōtā resista până la stēșritū ispitei! Căci trebuie sē se scie dela celū dintēiu pāu' la celū

din urmă, că numai prin statorniciā își vorū putē mântui sufletele de unū greu pēcatū și biserica de peire!

Circulara ministrului în afacerea ajutorului de statū.

Etā circulara și ordinulū de care vorbimū mai susū:

Nr. 16013—1885.

Dela ministeriulū de culte și instrucțiune publicā.

Consistoriulū archidieceșei române gr. or. s'a adresatū în urma însărcinārei sinodului, cu aceea rugare cătrā Maiestatea Sa cesară și apostolicā regēscā, ca sē binevoiescā a incuviința preagrațiosū ca ajutorulū de statū de 24,000 fl. pe anū sē se împartā pe sēma comunelorū bisericeii și a preoțilorū numitei archidieceșe, nu după statutulū aprobatū prin decisiunea prea înaltā cu data 15 Decemvre 1883, ci pe basa hotăriri prea înalte dela 19 Maiu 1861.

Maiestatea Sa cesară și apostolicā regēscā a binevoitū prin decisiunea dela 20 Aprilie a. c. a nu luā în considerațiā acēsta rugare și a mē împuternici pe mine prēgățiosū, ca sē împartū ajutorulū în înțelesulū statutului aprobatū prin înalta hotărire dela 15 Decemvre 1883 chiar cu ignorarea (ocolirea, mellōzes) autorității bisericescē, la cas decā acēsta ar persista pe lângā aceea părere greșitā, că biserica nu pōte primi ajutorulū din cestiune de 24,000 fl. în condițiunile cuprinse în statutulū.

Prin decisiunea prea înaltā amintitā Maiestatea Sa cesară și apostolicā regēscā a binevoitū a mē împuternici totodatā prē grațiosū, ca pentru ca sē se ridice vēda Metropolitului și sē se asigureze influința lui patrioticā asupra preoțiunei subalterne, din ajutorulū de statū de 24,000 fl. spre ajutorarea esclusivā a preoțiunei sē se punā suma de 4000 fl. la dispozițiunea Metropolitului, care va avē sē dea socotēlā despre întrebuintarea ei.

Despre acēsta se încunosciințēzā în legaturā cu ordinațiunea mea dela 18 Ianuaru 1884 nr. pres. 77 cu acēlū adausū, ca aeeste hotăriri sē le aduceți la cunosciința celorū interesați spuindu-le, că petițiunile comunelorū bisericescē române gr. or. și ale preoțilorū lorū, spre a li se da ajutorū din suma de 20,000 fl. ce a fostū lāsātā la dispozițiunea mea, vorū fi a se așterne și de aici incolo directū la ministeriulū de culte și instrucțiune publicā, ce se aflā sub a mea conducere, în modulū și în timpulū indicatū în statutulū dela 1883, respective în punctulū din urmă alū ordonanței mele susū memorate.

Budapesta 4 Maiu 1885.

Trefort m. p.

Nr. 3326—1885.

Stimab. d. notarū

in.....

Îți împărtășescū acēstū ordinū în copia cu însărcinarea, ca sē-lū comunicū obștei bisericescē gr. or. aflătoare în comuna d-tale cu acea observare, că petițiunile suntū a se așterne Escelenței Sale d-lui ministru de culte și de instrucțiune publicā până la finea lunei lui Iuliu a. c.

Satulungū 20 Iuniu 1885.

Henter m. p.
solgăbirēu.

Ministerulū Salisbury și Rusia.

Telegrame sosite din Londra și Parisū dau scirea — care în totū casulū are nevoiā de confirmare — că ambasadorulū rusū la curtea din St. James a primitū dela guvernulū din Petersburgū instrucțiunī „de a cere esplicări dela Salisbury.“ Referi-se-vorū aceste esplicări la cestiunea afganā ori la atitudinea noului cabinetū față cu Rusia, sēu anume la atacurile cele aspre îndreptate deunășile în contra politiceii ruse de cătrā Salisbury și Churchill, nu se scie și nu o spune nici „World“ din Londra, care dā scirea telegraficā de mai susū. E probabilū însē că esplicări se cerū în cestiunea din urmă. În casulū acesta nu'i rēmane lui Salisbury decātū două căi: sēu își cere scuse dela Rusia, precum 'și-a cerutū Gladstone dela Austro-Ungaria când a luatū guvernulū

în mână, s'eu va refusa a da esplicări și atunci încordându-se din nou relațiunile între Anglia și Rusia, se cuprinde din nou pe Europa temerea de vr'o incurcatură.

Programul radicalilor francesi.

În Franța se pregătesc partidele pentru noua campanie electorală. Ținând întruși și se sfătuesc, caută aliați, desemneză pe bărbații, cari li se par apti pentru conducerea alegerilor. Cu deosebire radicalii sunt în mare activitate. Sâmbătă au ținut o adunare sub președinția lui Clemenceau și au primit unanim apelul electoral, care s'a și publicat în ziarele radicale.

Ceea ce nu le place radicalilor, este împrejurarea că programul, cu totă moderațiunea în care e scris — cum ăce și Rochefort — nu s'a subscris și de aderenții lui Ferry. Ei știu bine, că numai câștigându aderenții și din celelalte fracțiuni republicane pot avea majoritate în parlament și astfel să ajungă la putere. Programul, pe care „République française” îl forfecă rău, cuprinde șese puncte principale, și anume:

Radicalii cer înaintea de toate să se reviuiască constituțiunea, pentru ca votul universal să devină în adevăr suveran; ei vreau adevărat, ca aceiași alegători să alege și pe deputați și pe senatori, ca în Belgia. Alu doilea punctu cere, ca biserica să se despartă de stat. Alu treilea punctu cere să se introducă serviciul militar activ de 3 ani pentru toți cetățenii fără deosebire de pozițiune, ăr voluntariatul să se desființeze. În alu patrulea punctu se cere reformarea bazei dărilor. Punctul alu cincilea condamnă orice expedițiune depărtate. În alu șeselea punctu se cere: protegierea muncii.

Dacă luăm acum fiecare punctu separat, am putea face următoarele observațiuni:

Reviuirea constituției s'a făcut în periodul trecut alu parlamentului, și e întrebarea dacă e consultu ca imediat să se facă o a doua reviuire, înainte de a se fi pus în praxă cea dintăiu și a i se sci greșalele și lipsurile. Ce privesc punctul alu doilea, despărțirea bisericii de stat o ceru toți rapublicanii și în Franța s'a făcut mult pentru acesta, dar cum ăce o fôia francesă, nu se pôte realiza într'o ăi și o nôpte. Alu treilea punctu nu e nicădecum la locu, dacă ne gândim că voluntariatul este instituit pentru tinerii cu carte, căroru unu anu de serviciu le este destul, pe când țeranul, care vine dela côrnel plugului, își face educațiunea în casarmă, unde cei mai mulți învață a ceti și scrie. Cu privire la reformarea bazei dărilor, „République française” întreabă: „Cum își închipuesc d. Clemenceau dările veniturilor, și cum își închipuesc elu micșorarea cheltuelilor și reviuirea tarifurilor? Care cheltueli să se micșoreze? Cele pentru școle? S'eu cele pentru șoselele țării? Cum să se începă scăderea tarifurilor căilor ferate, când societățile își dau mare ostentă să întâmpine cheltuelile, și statul s'a îndatorat să acopere deficitele? Lumină, mai multă lumină! Totu așa de neclaru e punctul alu cincelea; nu se lămuresc, că ore radicalii nu mai vreau nici o politică colonială, s'eu că sunt nemulțămii cu pățaniile din Tonchingu, s'eu voiesc să retragă trupele francese din tôte coloniele, până și din Tunis, s'eu protesteză în contra viitorilor întreprinderi. Mai neclaru decât tôte este punctul din urmă. Ei nu spun cum să se protejeze munca: prin urcarea vânilor, ori prin legislațiune, ori prin recunoscerea dreptului la muncă de către stat?

Neclaritatea în care sunt învăluite aceste puncte nu pôte decât să deștepte neîncredere în celelalte fracțiuni republicane, și prin urmare nu e speranță, că rëndurile radicalilor se voru înțesa prin noui aderenți. Dar unu rău rezultă de aci pentru partida republicană, căci slăbesce încâtva prin bariera ce o punu republicanii radicali între ei și între republicanii moderați.

SCRILE DILEI.

Reuniunea de maghiarizare din Clușiu are până acum 100,000 de subscripțiuni, și alții alergă a se subscrie. Se vede că mare e numărul celor ce... perdă vremea cu utopii.

—0—

Suntemu informați, că cu ăia de 22 Iunie vice-protopopului Petru Vlăsa din Indolu i-s'a publicat hotărârea Tribunalului din Turda, pentru a fi pus în stare de acușațiune. S'a însinuat recursu în scris la Tabla regescă.

—0—

Ministrul ungurescu de comerțu a trimis în s'eu cuime unu inspectoru economicu, ca să organizeze acolo cășerii cu scopu d'a se promova cultura vitelor în acele ținuturi muntose. În multe părți a reușit acesta.

—0—

Funcționarul de poște Alexandru Apostol din Pesta a sustrasu, dintr'o scrisore de banu cu 44,000 fl., suma de 27,000 fl. S'a arestat încă înainte d'a chel-

tui din banu. Relațiuni cu o tânăra fată l'au adus în nenorocita situațiune.

—0—

Ploi torențiale cadu și în Sibiu ca și în Brașov. Mercurul stradele Sibiului erau dela unu trotoaru la celălaltu acoperite de apă. Căminul în unele părți a eșitu din albiă. În mare întindere a inundat s'emenăturile și liveșile.

—0—

Se vorbește, că ministrul de finanțe ungurescu a promis o sumă de 5000 fl. pe anu, în timpu de 4—5 ani, cu scopu d'a se regulă și adapta băile dela Ocna-Sibiului. Pe ăia de 2 Iuliu s'a convocat o comisiune, în care se află și ôșpeți dela băile acelea, ca să chibzuiască cum să se întrebunțeze banii spre ajungerea scopului.

—0—

Din Vameșu-Odriheiu ni se trimitu următoarele rënduri: „Subscrisul prin aceste rënduri își ține de datoriță sântă a aduce mulțămită on. d. notarul cercualu Kovács Domokos, și d-lor proprietarți Szász Mihai și Kertész Mihai, toți din V. Odriheiu, cari din bună voința d'ensiloru mi-au cumpărat unu patrahiriu nou cu 4 fl. v. a., pentru care faptă creștinescă le dorescu din adencul inimei ca D-ău să i țină la mulți ani.” Nicolau Maioră, parochu gr. cat

—0—

În urma stricării, ce a cauzat ploile pe linia călei ferate Predealu-Ploesti, s'a sistat cu totul atatu circulațiunea trenurilor de persoane, cătu și a celor de mărfuri. Între Sinaia și Cămpina este stăvilăru la 3 locuri stricat, între Cămpina și Băicoiu este dela podul Caciului unu stălp stricat. După informațiunile primite va începe Duminecă 16/28 l. c. circulațiunea trenului de persoane cu transbordare la podul stricat; circulațiunea trenurilor de mărfuri însă nu va începe decât după 10—12 ăile.

—0—

Eră dimineță la 6 ore a fostu executat în Semlin ucigașul Zveje de către călăul Kozarek. Alaltăieri după amăzi delieventul a pus de l'a rasu, și-a împletit apoi o cunună și a probat cu ea să vadă cum îi va șede funia.

—0—

Conservatorul de muzică în Clușiu

Clușiu, 24 Iunie.

Fiindu vorba de artă și fiindu de interesu comunu referada „Ellenzek”-ului din Clușiu, Nr. 142 din 23/6 a. c. despre conservatorul de muzică, o reproducem în traducere fidelă, precum urmăz:

„Conservatoriul de muzică din Clușiu alaltăieri și-a ținut serbarea încheierii anului, în sala cea mare a redutei urbane în prezența unui distinsu și numerosu publicu. Concertul a conținut 8 piese clasice alese, tôte executate numai de elevii institutului.

„Predarea pieselor singuratece a documentat o pregătire fundamentală, ba o înaintare surprindătoare, încatu întru adevăr numai a gratula putemu, atatu elevelor cătu și profesorilor zelosi.

„Producțiunea de piano a d-șoreloru Katinka Szontagh, Ida Solcz, Anna Mark și Anna Papp, executată cu precisiune, a documentat tehnică sigură, ce s'a ridicat mai până la nivelul priceperii și îndeplinirii artistice; precum și piesele de cantu vocalu ale d-șoreloru Paula Hausenblass, Etelka Mark, Gizella Vizi și d-na Ioann Müller, predarea căroru a documentat organe totu așa de frumoșe și demne spre desvoltare mai departe, precum și o cultură rară în arta de cantu, și tôte au bine meritat repețitele aplause frenetice din partea publicului pricepătoru de arte.

„Cea mai distinsă a fostu însă splendidă producțiune de violină a d-șorei Sidonia Papp. Concertul de violină a lui Mendelsohn l'a executat, pe lângă acompaniamentulu orchestrului, cu așa mare bravură, cătu a surprinsu publicul; fineța, eleganța, cugetile mușicali, ce să ăicem așa: rotunđimea plastică, îi caracterizează jocul ei, și la tôte acestea contribuie o tehnică așa înaltu desvoltată, pe care numai violoniștii de profesiune o posedu, ale căroru producțiuni au ajunsu la nivelul artisticu.

„Conservatoriul pôte fi fâlosu cu d-șora Sidonia Papp și cu astfelu de profesori și direcțiune, cu unu cuvânt: cu unu așa înaltu institutu musicalu, — e dovadă via d-șora — care institutu își are chemarea a i dona artei mușicale patriotice distinsu talente artistice.”

La acestea numai aceea observu, cum că d-șorele Anna și Sidonia Papp, cari au eselat în elevele acestui escelentu institutu musicalu, suntu fiice de român adevărate, ale d-lui Alesiu Papp advocat în Clușiu. Și noi din parte-ne le gratulăm din inimă, pentru că facu onore și renume bunu națiunei nôstre, între conaționali străini, precum arată aplausele și recunoștințele bine meritade din partea lor. Înainte româncuete tinerele pe calea apucată, v'eu poftim prosperare și mai departe. — S'eu trăiescă!

Unu diletantu.

ELEMENTE DE DISORDINE

Rodna vechiă, 18 Iunie 1885.

Domnule Redactoru! Într'unu număr din Aprilie alu ăiareloru maghiare ce apar în Clușiu cetii o scrisore de insinuare ca membri fundatoru la „Kulturgylet” trimisă împreună cu taxa de 100 fl. din partea d-lor Szelemi Geza, Vizner Otto, Kadar Antal, Mihalovics Ellek, și Süpner Ferencz, toți „neôși maghiari” și cei 3 dintăiu aruncați de vântulu care a dusu pe cesti 2 din urmă în comuna grănițescă Rodna vechiă, comitatul Bistrița-Năsăud. Totu în acea scrisore ei rógă în urmă pre cei competenți a trimite în această comună, respective în acestu ținutu numai „maghiari și patrioți bunți”, precum și a li se trimite statutele pentru de a înființa în locu o filială. Am așteptat să vedem ce va fi din asta și să mă convingu de adevăratele intențiuni ale lor și ale companiilor lor din această comună, deși planul și procedura maghiară patriotică modernă a lor mi-era încâtva cunoscută din disputele cu ei și chiaru scopul pentru care vântulu i-a adus aci. Ei cari n'au unu petec de pământu proprietate în acestu ținutu curat românesc, ci sunt nisce venetici, cari trăiesc și se nutresc din sudorea poporului român, de care sunt încunjuțati în depărtare de sute de kilometri în tôte direcțiunile, voiesc a juca rolul de conducători în tôte afacerile, a maghiariza și teroriza. S'eu aducă deocamdată unu singuru exemplu pentru documentarea celor ăise:

În anul trecut s'a înființat aci în locu o reuniune de lectură, cu statute aprobate de ministru și constatate din membrii inteliginței locale fără deosebire de naționalitate. Această reuniune își alegea biroul din sinul membrilor, își avea localitatea în birtul grănițesc, și avea ăiare în tôte trei limbile patriei, în proporțiune cu numărul membrilor, în scurtu membri trăiau în armonie, departe de frecările naționale îndatin te pe aiurea. Se întâmplă însă, că către finele anului trecut unu orcanu din Pesta ne aduce în mijlocul nostru pe d. Szelemi Geza (slavonu) și pe d. Otto Vizner (evreu) anândoi „maghiari” infocați, ambii ca substituți în conducerea minelor de plumb și cositoru ce se află în locu, și trimiși anume spre a face propagandă ungurescă, după cum însuși d. Szelemi s'a exprimat. Inteliginta ungurescă locală, constatată din 3 învățatori la școla de stat, din unu medicu la mine, Dr. Kadar (Romănu de pre la Abrud), d'eu de prezentu cel mai infocat maghiaru și mi se pare că și din unu apotecaru ori neguțatoru nu știu ce e, că de origine e sas, are nume săsescu și mai nainte a fostu germanu, apoi român și cine mai știe ce, ăr astăzi se ăce că și-a schimbat naționalitatea din sas s'eu ce a fostu în „unguru”, ăr caracterul din apotecaru în jidanu s'eu armănu, apoi mai constă din 2 neguțatori toți armeni, au primit cu brațele deschise pe numiți, privindu ca pe nisce salvatori, trimiși chiaru de provedința aci, pentru a le înmulți numărul și ceata. Și cum nu, căci d'ensii de 6 ani au școlă de stat cu limba de propunere exclusiv ungurescă și cu învățatori plătiți totu din sudorea poporului român cu scopu de a ne maghiariza, S'eu înșelat însă rău, au făcutu sporul racului în tôte. Cam către finea anului trecut, fostul președinte alu reuniunii de lectură este transferat din locu, și astfel locul rămăne vacant. Românii aveau de cuget și erau în dreptu a își alege președinte din sinul lor și anume pe d. jude administrativu Ionu Issip, maghiaronii însă mișcară totul și inscrieră ca membrii cătu trași și împinși de partida lor, numai pentru a pută paraliza s'eu împedea alegerea susnumitulu domn și prin asta le și succese, cu majoritate de votu, a pune în fruntea reuniunii pre veneticulu Vizner, venit abia de două luni aci, și pre care nimenea încă nul cunosc și nu știe ce plătesc, și acesta față de unu om respectabilu, probat și servit aproape de 30 de ani în terenu administratiunei și de 20 de ani în această comună.

Se trece asta și în curădu se înființă „Kulturgylet”-ulu, maghiaronii de pe aci se entusiasmă și să vedu visul și scopul, pentru cari în deoseb au fostu trimiși pre aci, aproape de realizare, se inscriu cătu ca membri fundatoru și la tôte ocașiunea își arată dinții de lupu. Primulu pas obraznicu se vedesce ărăși cu ocașiunea constituției reuniunii de lectură în modu definitiv pre 3 ani, întâmplat acum la 13 l. c. D. Szelemi voia a ajunge președinte și ca să și câștige și voturi de ale membrilor romăni, ca unu om deschis ce e, descopere Românilor intențiunea rabiată, prin care d. Vizner cugeta a fi susținut în postu de armeni, jidan etc. și anume că elu are de cugetu în perioda următoare să scotă limba romănu din usul protocolaru și de desbătere. Românii însă au rămasu constanți pre lângă propusul lor de a alege pre d. Issip. Ținându-se adunare generală, maghiaronii ca să isbutescă n'au mai ținut s'eu de statute, au făcutu în adevăr larmă țigănescă nevoind a verifică nisce Românii însinuați ca membri. În urmă vedându, că nu e chipu a se înțelege

omenesce cu maghiaronii, Românii 9 la număr în frunte cu d. cavalier Florianu Porcius, membru alu academiei române din Bucuresci, își dau demisiunea de membri și părăsesc localul; prin asta apoi maghiaronii și-au ajuns scopul. Totu ca se facă mai îngreunătoare poziția de membru pentru Românii, au ridicat și taxa dela 40 la 80 cr.; apoi pentru foi românesce n'au voit să dea mai mult de 25 fl. și numai după multă stăruință și provocare la lealitate, căci Românii le-au votat lor fără observare 60 fl., au ridicat și ei suma la 40 fl. Voindu a procura Românii „Gazeta” și „Tribuna”, denses le-au răspuns, că acestea nu sunt bune, deoarece sunt contra guvernului. Acum inse își pot petrece cum voru voi, pot să se alăge pre ori și cine, căci Românii nu-i voru mai incomodă.

Așa stau lucrurile și în aste părți muntoase, se vede că nici în munte nu te poți bucura de aer curat, căci și acela încă e infectat; altcum în inteligența și populațiunea de pre aci, maghiaronii află resistință și opunere și pot fi siguri că în deșertu le va fi tota munca.

Munteanulă.

Bibliofilia și bibliomania. Bibliofili apusului. Espaniolii și Românii ca bibliofili.

Bibliofiliul e un fel de om, a cărui intimă fericire constă în căutarea și găsirea cărților mai multu său mai puțin rare. Bibliofiliul X. posedă o carte a cărei dată e din 1513; bibliografulu Y și bibliografulu Z posedă aceeași carte; bibliografulu X e mâniat și urăse cartea din 1513; der când ceilalți doi bibliografii n'au cartea din 1513, bibliofiliul X... își iubese odorul din 1513; c'unu amoru nemărginit. Am eu, tu n'ai, elu n'are, nimeni n'are, e adevărata plăcere, neintrecuta fericire a egoismului bibliofili.

O pasiune ca toate pasiunile acastă bibliofilia!.. cu căldurile, cu luptele, cu victoriile și cu decepțiunile se, cu atât mai mari și mai întinse cu câtu bibliofiliul își dă mai bine seama de însemnătatea cărții peste care dă seu pe care o posedă. Ba încă adesea ori acastă pasiune devine atât de puternică, încatu bibliofilia se schimbă în bibliomania; și atunci în cercetările se, bibliomanul e capabil de toate nostimadele, de o muțime de enormități. Florentinulu Magliabecchi a rămas nemuritoru nu tocmai pentru colosala lui învățatură, ci mai multu din cauza bibliomaniei se.

Bine înțelesu fiă că noi nu trebne să ne îngrijim, întru câtu ne privește, de neajunsurile seu de enormități care nascu din bibliomania în alte țeri. Din fericire seu din nefericire, în ceea ce privește bibliomania ba chiar și bibliofilia, putem fi liniștiți și avem dreptulu a dormi pe amândou urechile de se pôte, căci în contra acestei molime a bibliofiliei suntemu apărați de indiferentismulu, de neinterupta noastră nepăsare. Fără Pasteur și fără Espaniolulu Ferran, ne-am inoculat noi înșine acastu virus care ne preservă într'unu modu suveranu. Treceam pe lângă orice carte cu disprețulu hidalgului andalusu, și decă condescindem a ne pleca — onore mare! — privirea asupră-i, apoi astă privire nu are dreptu rezultat decatu cuvintele; „eh!... moțu!...” seu „eh! cine ce scie ce prastă, ce schilodă traducțiune.”

Și treceam, afundându-ne și mai adancu în lumintulu nostru indiferentismu!

Inotă totuși în acastă mare a indiferentismului nostru vro cățiva bibliofili, der cine-i vede, cine-i distinge în acastu gurgite vasto alu Bucuresciloru?! Suntemu în acastă privință frați de cruce, aidoma, întocmai cu Espaniolii. În bibliofilia mergem mână în mână cu nobili supuși ai regelui Alfonso. Arcades ambo ar dice unu Francesu bibliofilu care cunoscându așa numitele „cosas de Espanas biblofilas,” ar cunose și cestiunile bibliofiliei române. La Sevilla, unde se danță seguidilla, și la Bucuresci, unde bibliofilia te umple de „filipesci,” aceeași desprețitoare nemișcare pentru cărțile cele vechi. Nu cunoscem cele ce se întâmplă cu cărțile vechi române, seu mai bine cu tesaurile bibliografice de orice natură care rătăcesc prin România, trecându când prin durețe, când prin nostime tribulațiunii. Nu le cunoscem, căci cine la noi e la pândă pentru a afla și apoi a da în vilégul publicității cum se dice, cutare accidentu seu cutare jalnică nenorocire întâmplată unei psaltire, unui manuscris istoricu român? Avem altele de făcut și decă unu ori-cine ar avea curagiulu să învinovătesc pe unu altu ore-cine de acastă a lui nepăsare, celu alu doilea ore-cine, omu practic și partașu în momentele-i de odihnă alu poeziloru naturaliști ai Franciei, ar răspunde celui d'ânteu cu versurile lui Richepain din la Chauson des Gueux:

Et attendant, il faut vivre,

Et payer quand on est ivre.

Și pasu apoi de-i mai vorbesce de bibliofilia și de căutarea ce ar avea în cutare circumstanță bibliofilia!

„Gion.”

Ordinea esamenelor publice dela gimnasiulu român gr. or. din Bradu cu finea anului scolastic 1884/5.

Luni în 24 Iunie st. vechiu înainte de amedi: 10—1 oră după amedi clasa a III-a normală din toate obiectele; după amedi: 3—6 ore clasa a IV-a normală din toate obiectele, învățatorii esaminatori în ambele clase: Ioan Geranu și Petru Rimbașu.

Marți în 25 Iunie st. v. înainte de amedi: 8—12 ore clasa I gimnasială Latina prof. G. Părau; Geografia prof. V. Bonea; Matematica prof. C. Costiu și Maghiara prof. G. Părau. După amedi: 3—6 ore clasa a II-a gimnasială Română prof. S. Albu; Istoria universală (poporală, orientală și Grecii) prof. V. Bonea și Germana prof. V. Bonea; dela 6—7 ore eserciții gimnastice.

Miercuri în 26 Iunie st. v. înainte de amedi: 8—12 ore clasa a III-a gimnasială. Religiuena caticețulu V. Damianu; Geografia V. Bonea; Fisica prof. St. Albu și Matematica prof. C. Costin. După amedi: 3—6 ore clasa IV gimn, Latina, Matematica prof. C. Costin; Maghiara prof. G. Părau; Română prof. St. Albu; Germana și Istoria patriei prof. V. Bonea; 6—7 ore. Cântulu.

În 27 Iunie după serviciulu divin cu rugăciune de mulțamită în biserica din locu se va încheia anul scolastic 1884/5 cu cetirea clasificățiunilor și împărțirea premiilor în sala gimnasiului.

La acestea esamene, precum și la festivitatea de încheierea anului scolastic are onore Direcțiunea a invita pre toți binevoitorii acastui gimnasiu.

Bradu în 9 Iunie, 1885.

Diracțiunea dela gimnasiulu gr. or. român.

V. Damianu,
directoru.

AVISU

Adunarea generală a „Reuniunii învățatoriloru român Selăgieni” se va ține estu-timpu în 14 Iuliu în comuna Ciseriu.

Se invită toți membrii reuniunii și toți partinitorii învățamētului poporalu.

Zelau 23 Iunie 1885.

Din incredințarea președintelui

Gavrilu Trifu.

v.-președinte.

INVITARE.

În comuna Sângeorgiulu de câmpia, în folosulu bisericeii gr. cath. ce se zidesce aici, se va ține în 2 Augustu n. curentu o petrecere de vera cu danțu, la carea toate stimatele familii, cari fură invitate în anul trecut se invită din nou a participa, fără a li se trimite invitări.

Toți aceia, cari își ținu dreptu și voiescu a participa, — căroru din greșelă nu li s'au trimis în anul trecut invitări — se se adreseze la subscriși seu în sera petrecerei la casaru pentru bilete.

Inceputulu la 6 ore p. m.

Prețulu intrărei de persoană 2 fl. v. a., de familiă 4 fl. v. a. până la 3 persoane, de aici încolo 5 fl. v. a. Participanții voru primi o cină și unu dejun gratisu.

Petrecerea și în timpu nefavoritu încă se va ține în localitățile unde s'a ținutu și în anul trecut.

NB. Ofertele mărinimose se voru primi cu mulțamită și se voru cu ta pre cale diaristică. Celelalte diare suntu rugate a publică acastă invitare.

Sângeorgiulu de câmpia în 12 Iunie 1885.

În numele comitetului arangiatoru

Dr. Ioan Uilăcanu.

Dionisiu Simonu,

ULTIME SCIRI.

Pelerinagiulu proiectatu pe ziua de 28 și 29 Iunie n, la Velehrad s-a sistatu, din considerațiunii sanitare, fiindu bantuitu ținutul Velehradului de bole infectante.

În zilele acestea, toți reprezentanții puteriloru streine, cari petrecu afară din Cetinje, s'au adunatu în capitala Muntenegrului pentru câteva zile, cum se dice pentru afeceri urgente; îndată după aceea reprezentantulu austriacu a plecatu la Viena, er celu grecescu la Atena.

În contra redactorului „Gazetei Narodova,” în contra președintelui unei reuniuni de studenți și în contra ascultătoriloru dela politechnicul „Stwiertnia” s'a începutu cer-

etare penală de către tribunalu, pentru că la mormētulu unui studentu rusu au ținutu discursuri politice.

SCIRI TELEGRAFICE.

(Serv. part. alu „Gaz. Trans.”)

Oradea-mare, 26 Iunie. — Ministrulu-președinte Tisza a sositu sera la 6 ore însoțitu de consilierulu ministerialu Tarkovich (?). La gară l'au primitu fișpanulu Dory, vicespanulu Boethy, mulți onorațiori. Visită cu fișpanulu casina națională și reprezentațiunea teatrală. Sera la 8 ore a fostu banchetu festivu de 500 de persoane în birtulu Rozsabokor. Sera la 11 ore a plecatu la Peșta.

DIVERSE.

O furătură îndrăsnită. — Citim în „Vocea Boțoșaniloru”: „În mijloculu unei discuțiunii de afaceri ce se urma între mai mulți advocați, în sala tribunalului, resulta că d-lu Ioan Arapu, avocat și senatoru, avea asupra-si suma de de ce mii de lei. Incepându-se ședința publică și venind la ordine procesulu la care d-lu Arapu se presintă ca avocat, în timpul ce pleda, unu domn se apropie de el și adresându-i câteva vorbe îi șterge portofoliulu, fără ca acesta să simță golulu ce-i rămăsese în buzunar. Magistratulu ce presida observase cele întâmplăte, dar creșu că e glumă; când însă se incredință că glumețulu a părăsit sala ședinței, imediatu comunică observațiunea sa grefierului și acesta informă pe păgubașu de lipsa portofoliului seu. Spăriat d. Arapu cere suspendarea ședinței și se aruncă afară în căutarea îndrăsnitulu glumețu, ilu găsesce în fine retrasu, ocupatu cu deschiderea portofoliului fără a fi găsit încă secretulu încuetei. — „Pentru ce mi-ai luat portofoliulu?” strigă d-lu Arapu cu o voce ce i-o deduse răsufarea bucuriei, că și-a găsit banii meniți a dispărea din proprietatea sa și a face fericirea acelu ce în urmă cu emfasă va fi dîșu: beati possidentis. — „Ca să-mi facu o țigară,” răspunde naivulu îndrăsnit, cu toate că nu era unu port-tabacu. — „Te poțescă ca altă dată, voindu a-ți face o țigară din banii mei, să-mi spui și mie,” dîșe păgubașulu.

Buclele de pe frunte. — Bietele cărlionte împartășesc acuma sorta reginei Maria Stuart. Pe câtu sunt iubite de unii, pe atata sunt urite de alții. Deja în secolulu trecut Gothe, cel mai mare poet alu timpului, spunea de soru-sa că ar fi prea frumôsă, dacă ar purta pèrul pe frunte; densu nu putea suferi când o femeia purta fruntea golă și astăzi în secolulu nostru, când moda bucleloru pe frunte este atât de împrăștiată, una din cele dinteu femeii din lume i-a declarat răboiu de morțe. Se scie de multu, că Regina Angliei nu suferă acastă modă, din care causă damele ei de onore nu purtau niciodată bucle, seu pèrul tăiatu „à la breton.” Acuma trei luni însă nora reginei, Principesa de Valles, își tăia pèrul „à la breton,” și damele curții creșdendu că voru putea acuma să profite de acastă ocaziune, își tăiară toate pèrulu după acastă modă. Dar ce se întâmplă? Regina vedendu acastă, dete unu ordinu, totu așa de severu ca unu ucuz rusescu, ca toate damele să rămăe departe de curte, până ce le va cresce pèrulu, spre a-lu purta ca până acuma. Tristeța dameleru a fostu mare, căci ori ce s'ar dice totu suntu frumose cărlionte; ele dau figurei ceva sburdalnic și cochetu. Dacă n'ar fi așa, le-ar fi cântatu ore așa de multu cel mai mare poet alu secolului trecut?

La unu examenu. — Profesorulu adresându-se către unu școlar: — „Ce este România?” Școlarulu: — „România este o țară, care se mărginesce la miadă-nopte... se mărginesce la miadă-nopte cu... și care se mărginesce la miadă-și cu... apoi se mărginesce la răsăritu... — „Și d-ta ești mărginitu în toate; du-te la locu,” dîșe profesorulu,

O bună socotelă. — Nu de multu unu băietu întrebă pe unu cofetar de prețulu unor acadele. — „Șese la 5 bani,” i răspunde cofetarulu. — „Șese la 5 bani,” repetă băiatulu, „va să dice cinci acadele la 4 bani, 4 la 3 bani, 3 la 2 bani și 2 la 1 banu; prin urmare o acadea pentru nimic; așa dar, te rog domnule, dă-mi numai una.”

La tribunalu. — Președintele: „Ai așditu declarația martoriloru, acuzarea procurorului și apărarea avocatului dumitale — mai ai, după toate astea, ceva de observatu?” — Inculpatulu: „Eu chemu pe Dumnezeu de martoru alu nevinovăției mele!” — Președintele: „Ascultarea martoriloru încheiatu fiindu, cererea dumitale pentru ascultarea ulterioară a martorului numitu, e contra legii și nu se pôte luă în considerare.”

Editoru: Iacobu Mureșianu.
Redactoru responsabilu: Dr. Aurel Mureșianu.

Cursul la bursa de Viena

din 25 Iunie st. n. 1885.

Table with 2 columns: Item name and price. Includes items like Rentă de aur, Rentă de hârtie, Imprumutul căilor ferate, etc.

Bursa de București.

Cota oficială dela 11 Iunie st. v. 1885.

Table with 2 columns: Item name and price. Includes items like Renta română, Renta rom. amort., Impr. oraș. Buc., etc.

Cursulu pieței Brașov

din 26 Iunie st. v. 1885.

Table with 2 columns: Item name and price. Includes items like Bancnote românești, Argint românesc, Napoleon-d'ori, etc.

Numere singuratiche din „Gazeta Transilvaniei“ se pot cumpăra în tutungeria lui I. Gross.

Casse de feră sistem Wertheim

ce resistă pe deplin în contra focului și nici nu se pot sparge, din renumita fabrică de casse

L. FLEISCHER

oferă pe prețuri convenabile în cele mai favorabile condițiuni și în toate mărimile.

Iustinian M. Grama, depositarul fabricii în Brașov.

Abonați Caliculă,

diar humoristic și satiric cu bogate ilustrațiuni prețului 3 fl. seu 7 fr. pe an, 1 fl. 50 seu 3.50 fr. pe jumătate de an.

Caliculă oferă o lectură durătoare pentru decenii. Abonații Caliculii nu mai numesc pământul „valea plângerilor“, ci „valea risetelor“ și părăsind această lume, mai greu se despărțu de „Caliculă.“

Abonați deci la „Caliculă.“ înșiși-vă abonamentul și adresați prețul la Sibiu

ADMINISTRAȚIUNEA „CALICULUI.“

1-5

Mersul trenurilor

pe linia Predeal-Budapesta și pe linia Teiuș-Arad-Budapesta a călei ferate orientale de stat reg. ung.

Large table with multiple columns and rows showing train schedules for various routes: Predeal-Budapesta, Budapesta-Predeal, Teiuș-Arad-Budapesta, Budapesta-Arad-Teiuș, Arad-Timișoara, Timișoara-Arad, and Petroșeni-Simeria (Piski). Includes columns for train type, time, and price.

Nota: Orele de noapte sunt cele dintre liniile gróse.

Tipografia ALEXI, Brașov.